

ODENSE KOMMUNE

**Indlæg fra Odense kommune ved
foretræde for Folketingets Sundhedsudvalg
den 2. november 2005.**

Jeg vil indlede med at takke for tilladelsen til at få foretræde for udvalget. Ved siden af mig sidder overtandlæge i Odense, Henning Tønning. Mit navn er Søren Thorsager, og jeg er rådmand for Børn- og Unge Forvaltningen i Odense kommune.

Vi har ønsket dette foretræde, fordi vi gerne vil informere om, hvilke problemer vi har med rekruttering af specialtandlæger i ortodonti/tandregulering til den kommunale tandpleje.

Odense Kommune har store problemer med at rekruttere specialtandlæger til Tandregulering. Der er efter min opfattelse tale om et landsdækkende problem, som i de mindre byer har været kendt i flere år og som nu også slår igennem i de større byer. I en artikel i Tandlægenes Nye Tidsskrift tilbage i 2000 kunne man læse følgende: ”i hele landet er der i den kommunale tandpleje mangel på specialtandlæger i ortodonti/tandregulering. Værst ser det ud for de små og mellemstore kommuner, hvor mellem en fjerdedel og en tredjedel af de normerede specialtandlægetimer står ubesatte”.

Odense Kommunale Tandpleje har siden starten af 2005 haft en ubesat Specialtandlægestilling i tandregulering. Trods adskillige opslag i fagblade har det ikke være muligt at besætte stillingen i Odense Kommune. Der har faktisk ikke været én eneste ansøger til stillingen.

Jeg ved også, at fx. Ålborg kommune har problemer med at besætte stillingen. Ålborg har siden 2003 haft en ubesat stilling, og trods flere stillingsopslag i Danmark og i Skandinavien har det ikke givet resultater.

Med den nuværende mangel på specialtandlæger er det som specialtandlæge ikke attraktivt at søge ansættelse i det offentlige. Lønningerne i det private er langt højere og er nået et niveau som det offentlige ikke kan matche.

Det er et stort problem ikke at kunne besætte stillingen, fordi det har en lang række konsekvenser:

Der er normalt - og helt uproblematisk - at man indenfor tandplejen opererer med en venteliste, hvor børn og unge, der indenfor en periode har behov for en tandregulering, registreres. Det kan fx. være et 10-årigt barn, der vurderes indenfor en 2-årig periode at have behov for at få foretaget en tandregulering. Odenses venteliste har normalt ligget på

150 børn og unge, hvilket er et antal som vurderes fuldt forsvarligt i forhold til behov og ventetid.

Denne venteliste er i løbet af 2005 fordoblet. Ved udgangen af året vil der være 300 børn og unge på venteliste til en tandregulerings-behandling. Ventetiden vil for disse børn ikke være forsvarlig.

Behandlingerne kan ikke gennemføres i den kommunale tandpleje, på trods af, at alle rationaliserings- og uddelegeringsmuligheder er sat i værk, og visitationen til behandling sker så stramt, som det er muligt i henhold til Sundheds-styrelsens retningslinjer.

For børnene og de unge betyder ventetiden gener, som fx. ømme muskler, hovedpine, forkert slid på tænderne. Hvad langt værre er, så kan det betyde, at behandlingen kommer for sent igang og at det ikke bliver den optimale behandling af børnenes tænder, som foretages.

Odense kommune vil blive nødsaget til fremtidigt at henvise til behandlinger i privat praksis. Det bliver til priser, der langt overstiger kommunens produktionsomkostninger ved egne behandlinger. På grund af den manglende konkurrence indenfor den private praksis, er priserne høje i privat regi, hvilket vil belaste de kommunale budgetter betydeligt. (Ålborg har årligt merudgifter på 1,8 mio. kr. som følge heraf).

Arbejdsmiljøet på kommunes tandreguleringsafdeling belastes voldsomt, med risiko for, at det tilbageværende personale ikke kan fastholdes.

Jeg har ønsket at få foretræde for Sundhedsudvalget, fordi rekrutterings problemet vil fortsætte også i de kommende år. Alderssammensætningen af specialtandlæger er høj. Der vil derfor i de kommende år være mange af de kommunalt ansatte specialtandlæger, der går på pension. Det modsvares ikke af et tilsvarende antal nyuddannede tandlæger.

Ålborg, Århus, København og Odense kommuner har i brev af 4. maj 2005, rettet henvendelse til Specialtandlægenævnet og anmodet om en redegørelse af rekrutteringssituationen for specialtandlæger i tandregulering.

Sundhedsstyrelsen svarede den. 22. juni 2005 kommunerne, at uddannelses-kapaciteten er udvidet fra 4 uddannede pr. år i 2001 til 9 fra og med 2006.

Sundhedsstyrelsen henholder sig til Sundhedsstyrelsens prognoserapport, hvor det forventes, at 39 specialtandlæger går på pension i perioden 2005-2009. I prognosen forudsættes det, at specialtandlægerne går på pension ved det fyldte 65 år. Jeg vil godt tillade

mig at stille spørgsmålstegn ved den forudsætning, når der ses på tendenserne for pensionering indenfor alle andre personalegrupper.

Ud fra de optagne studerende 1998 og til dags dato og sammenholdt med en forventet pensioneringsalder på 63 år, hvilket antages at være realistisk, så mangler vi 15 specialtandlæger nu, og på trods af den udmeldte forøgelse til ni specialtandlæger pr. år, så mangler der 22 specialtandlæger i 2008, hvor antallet af pensionerede specialtandlæger falder. Vi skal dog helt frem til 2015 for der er en bedring i situationen.

Jeg er af den opfattelse, at Sundhedsstyrelsens tal er alt for optimistiske og ikke kan holde. I tallene er der fx. ikke taget højde for at nogle specialtandlæger kunne tænke sig at arbejde i udlandet, ligesom der ikke er tages højde for specialtandlæger, der ansættes i forskningsstillinger på tandlægeskolerne.

Der er heller ikke taget højde for, at der er en stigende efterspørgsel efter kosmetisk tandregulering i privat praksis. Det nuværende fokus på skønhed i samfundet, sammenholdt med den økonomiske udvikling i samfundet betyder, at flere danskere, både børn og voksne, får råd til en kosmetisk tandreguleringsbehandling i privat praksis. Det betyder, at de eksisterende specialtandlæger bruger mere og mere tid på kosmetiske tandregulering, hvilket mindsker kapaciteten til tandreguleringer.

Der er generelt et ønske i befolkningen om offentligt betalte kosmetiske tandreguleringer, som ikke svarer til det nuværende service niveau. Derfor får vi et stigende antal klager over manglende tilbud.

Sundhedsstyrelsens strukturudvalg har i sin rapport fremlagt forskellige modeller for løsning af rekrutteringsproblemerne, herunder forslag om større enheder, og det er Sundhedsstyrelsens opfattelse, at implementering af sådanne modeller på landsplan vil kunne bidrage til løsning af rekrutteringsproblemerne.

Jeg skal hertil oplyse, at både Odense – og Ålborg kommunale tandplejer har samlet tandreguleringsbehandlingerne til en stor samlet enhed i hver af de to kommuner, uden at dette har kunnet tiltrække specialtandlæger.

Samtidig skal jeg ikke undlade at oplyse, at en samling af specialtandlæger til større enheder i kommunerne, og kommunerne imellem, som Sundhedsstyrelsen foreslår, det kræver jo en investering. Større enheder betyder, at der skal opføres decideret tandreguleringsklinikker, for at kunne udnytte specialtandlægenes kapacitet. Fordelen med de store enheder er at skabe faglige miljøer, der giver bedre kvalitet.

Efter min mening er der ikke tale om strukturproblemer, men snarere en reel mangel på uddannede specialtandlæger, og modeller alene kan ikke løse rekrutteringsproblemet.

Til jeres orientering har overtandlægerne fra kommunerne i København, Århus, Ålborg og Odense inviteret til dialog med Sundhedsstyrelsen. Jeg håber at Sundhedsstyrelsen vil tage henvendelsen fra de fire største kommuner i landet så alvorligt, at man i det mindste vil afse tid til et møde med vores faglige ledere for en nærmere drøftelse af problemerne og løsningsmulighederne.

Det er derfor min hensigt med dette foretræde for Sundhedsudvalget, at få processen speedet op, og jeg er sammen med København, Ålborg og Århus på linie med KL's bestyrelse i:

- At der snarest muligt oprettes flere uddannelsespladser på tandlægeskolerne
- At de fire store kommuner indgår i dialog med Sundhedsstyrelsen i løsning af problemet

Odense, den 2. november 2005

Søren Thorsager

Rådmand, Odense kommune

Udviklingen i antal specialtandlæger 1996-2010

Udgangspunkt behov 1996: 170 specialtandlæger

